

RÛMÎ’NİN KÜRESEL GÖRÜNÜRLÜĞÜ: ULUSLARARASI DİJİTAL MEDYA ANALİZİ

Mücahit Sami KÜÇÜKÜKTİĞLİ*

ÖZ

Bu çalışma, Mevlâna Celâleddîn Rûmî’nin günümüzdeki küresel tanınırlığını ve algısını incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada uluslararası dijital yayın organlarında Rûmî hakkında yayımlanan haber, makale ve özel içerikler niteliksel veri analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Bu kapsamda Hindistan, Çin, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Almanya, Rusya, Azerbaycan ve Türkiye’den seçilen toplam sekiz saygın dijital yayın organı çalışma evreni olarak belirlenmiştir. Veriler, sistematik bir içerik analizi yapmaya olanak tanıyan Maxqda bilgisayar program yazılımı aracılığıyla çözümlenmiş; tematik kodlama, kelime sıklığı ve bağlam analizi teknikleri kullanılmıştır.

Analiz sürecinde, Rûmî’nin eserlerine, felsefesine ve kültürel mirasına ilişkin içeriklerin yoğunluğu, haberlerin tematik yönelimi, kullanılan dilin duygu tonları ve alıntı yapılan kaynak türleri detaylı biçimde incelenmiştir. Bulgular, Rûmî’nin yalnızca bir tasavvuf düşünürü olarak değil; aynı zamanda evrensel değerleri temsil eden, farklı kültürler arasında köprü kuran bir figür olarak konumlandığını göstermektedir. Araştırma sonucunda özellikle Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa kaynaklarında Mevlâna Rûmî, barış, sevgi ve hoşgörü kavramlarıyla kapsamında hümanist bakış açısı ile ilişkilendirilirken; Asya’da daha çok kültürel kimliği ve edebî mirasının öne çıkarıldığı görülmüştür.

Elde edilen sonuçlar, Rûmî’nin günümüz dijital medya ortamında yük-

* Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü.
Konya / Türkiye. mukahit.kucukktigli@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5021-7361.

sek düzeyde küresel görünürlüğe sahip olduğunu ve farklı coğrafyalarda benzer şekilde olumlu algılandığını teyit etmektedir. Araştırma sonuçları itibariyle Mevlâna Rumi'nin küresel olarak ulusları aşan bir bağlamda yüksek bir algıya sahip olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır. Farklı dillere sahip ülkelerde Mevlâna Rumi bütün farklılıkları ortadan kaldıran derin bir hoşgörü ve aşkın bir kişiliği tarihler ötesinden günümüze taşımaktadır. Bu durum, Rûmî'nin çağlar ve kültürler üstü bir düşünce insanı olarak modern dünyada da güçlü bir etki alanına sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırma sonuçları itibariyle Mevlâna Rumi, ülkemiz Kültür Bakanlığı ve Devlet Televizyonu TRT tarafından daha fazla sahiplenip haber yapılması gereken bir kültürel miras ismi olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tasavvuf, Mehmed Sıdkı Esif Dede, İlâhî aşk, Mevlevîlik, Mevlevîhâne.

Rumi's Global Visibility: An International Digital Media Analysis

Mücahit Sami KÜÇÜKTIĞLI[†]

Abstract

This study aims to examine the contemporary global recognition and perception of Mawlana Jalāl al-Din Rūmī. The research focuses on news articles, features, and special reports on Rumi published in prominent international digital media outlets. Eight reputable online platforms were selected as the sample, representing India, China, the United States, England, Germany, Russia, Azerbaijan and Türkiye. The data were analyzed using Maxqda software, enabling systematic qualitative content analysis through thematic coding, word frequency analysis, and contextual interpretation.

The analysis examined the intensity of coverage on Rumi's works, philosophy, and cultural heritage, as well as the thematic orientation of the news, the sentiment embedded in the language used, and the types of sources cited. Findings reveal that Rumi is portrayed not only as a Sufi thinker but also as a universal figure who bridges diverse cultures. In particular, sources from the United States and Europe predominantly associate Rumi with concepts of peace, love, and tolerance, while outlets in Asia tend

[†] Assoc. Prof. Dr., Selçuk University, Faculty of Communication, Department of Public Relations and Publicity, Konya, Türkiye.

Konya / Türkiye. mucahit.kucukctigli@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5021-7361.

to emphasize his cultural identity and literary legacy.

The results confirm that Rumi enjoys a high degree of global visibility in today's digital media landscape and is positively perceived across various regions. This indicates that Rumi's influence transcends time and cultural boundaries, maintaining strong relevance and resonance in the modern world. According to the research results, Mevlana Rumi has been revealed as a cultural heritage name that should be embraced and reported more by our country's Ministry of Culture and the State Television TRT.

Keywords: Sufism, Mehmed Sıdkı Esif Dede, Divine love, Mevlevi Order, Mevlevihane.

Giriş

Türkiye Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde ve Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren kendini yeniden anlatmaya, kendi hikâyesini hedeflediği kitlelere doğru şekilde ulaştırma gayretinde olmuştur (Güner, 2021). 13. yüzyılda yaşamış olan büyük İslam mutasavvıfı ve şair Mevlâna Celâleddin-i Rumi, ülkemizin sahip olduğu çok önemli değerlerden biridir (Atasever, 2024). Rumi, toplumda ve küresel çapta barışı tesis etmek için İslami öğretileri sıkı bir şekilde takip etmiştir (Yousuf et al., 2019). Mevlana'nın sevgisi evrensel bir sevgidir. Bütün insanları çevreler (Dağlı, 2020). Mevlâna düşüncesi Anadolu sınırlarını aşmış, eserleri pek çok farklı dile tercüme edilmiştir (Kaplan, 2024).

XIII. yüzyılda yaşamış bir mutasavvıf olan Mevlânâ Celâleddin Rûmî'nin tasavvufî düşünce ve anlayışı evrensel ölçüde yaygındır. Bugün Doğu'dan Batı'ya tüm dünyada bir "Rumî Fenomeni" ile karşı karşıyayız. Sekiz asırdır eser ve düşünceleri ile inanç ve kültür dünyamızda yaşayan Mevlânâ Celâleddîn Rûmî, global manada tüm dikkatleri üzerine çekmiş ve tefekkür dünyasında haklı bir şöhret ve önemli bir mevki edinmiştir (Arpaguş et al., 2007). Alan-yazın genel olarak değerlendirildiğinde Mevlâna ile ilgili dil, edebiyat, tasavvuf, din, eğitim gibi farklı disiplinlerde çalışmaların olduğu görülmüştür. Çalışmaların çoğunlukla din, edebiyat ve dil alanında yoğunlaştığı söylenebilir (Şeref & Karagöz, 2019). İletişim alanında genel bir çalışma eksikliği söz konusu olmaktadır.

Bu makalede Uluslararası medyada Mevlâna haberleri analiz

edilmektedir. Amerika Birleşik Devletleri The Voice of America, Hindistan The Times of India, Çin China Daily (.com.cn), Almanya Der Spiegel, Rusya RT, Azerbaycan Azer News, İngiltere The Guardian ve Türkiye'den TRT World araştırma kapsamında analiz edilmiştir. Araştırma ile Mevlâna Rumi'nin evrensel olarak araştırmaya konu edilen bütün dijital medya organlarında haber konusu edildiği görülmüştür.

Uluslararası Medya

Medya ve iletişim araçlarıyla hedef kitleye ulaşım, etkileme ve benimsetme çalışmaları da yapılmaktadır. İnternet siteleri, sosyal medya platformları, televizyon, radyo, gazete medya araçlarından bazılarıdır (Güner, 2021). Devletler için medya ve internet-sosyal medya platformları toplumlar arası iletişimi sağlarken, devletlerin kendilerini doğru ve istedikleri mesajları ulaştırabilmesinde önemli bir köprü pozisyonundadır (Güner, 2021). Kitle iletişim araçlarının en önemli görevleri arasında; haber ve bilgi verme, kamuoyu oluşturma, denetim-eleştiri, eğitim ve eğlence yer almaktadır. Kitle iletişim araçları, bünyesinde bulundurduğu görsel ve işitsel araçlar sayesinde topluma haber ve bilgi vermenin yanında toplumu yönlendirme ve yönetme anlamında da önemli bir görev üstlenmiştir. Kitle iletişim araçları bu görevlerini; uluslararası medya, yaygın medya ve yerel medya aracılığı ile gerçekleştirebilmektedir (Özdemir, 2022).

Bireylerin düşünceleri, değer yargıları ve inançları toplumun kültürünü oluşturmakta etkilidir. Medya toplum tarafından takip edilmekte; bireyleri farklı yönlerden etkilemektedir ve duygu ve düşünce aktarımında önemli bir role sahiptir. Bu nedenle, medyanın "kültürü taşıma aracı" olarak da görev yaptığını söylemek mümkündür (Tanyıldızı, 2011).

Kültürü taşıma anlamında Mevlâna Celaleddin-i Rumi, ülkemin en önemli tarihi isimlerinin başında gelmektedir. Dünya genelinde Mevlâna isminin bilindiği varsayılmaktadır. Bu çalışmada Mevlâna Rumi'nin dijital medya organlarında ne kadar yer bulduğu ve yayınlarında kullanılan dil, üslup ve kelimeler analiz edilmeye çalışılmıştır.

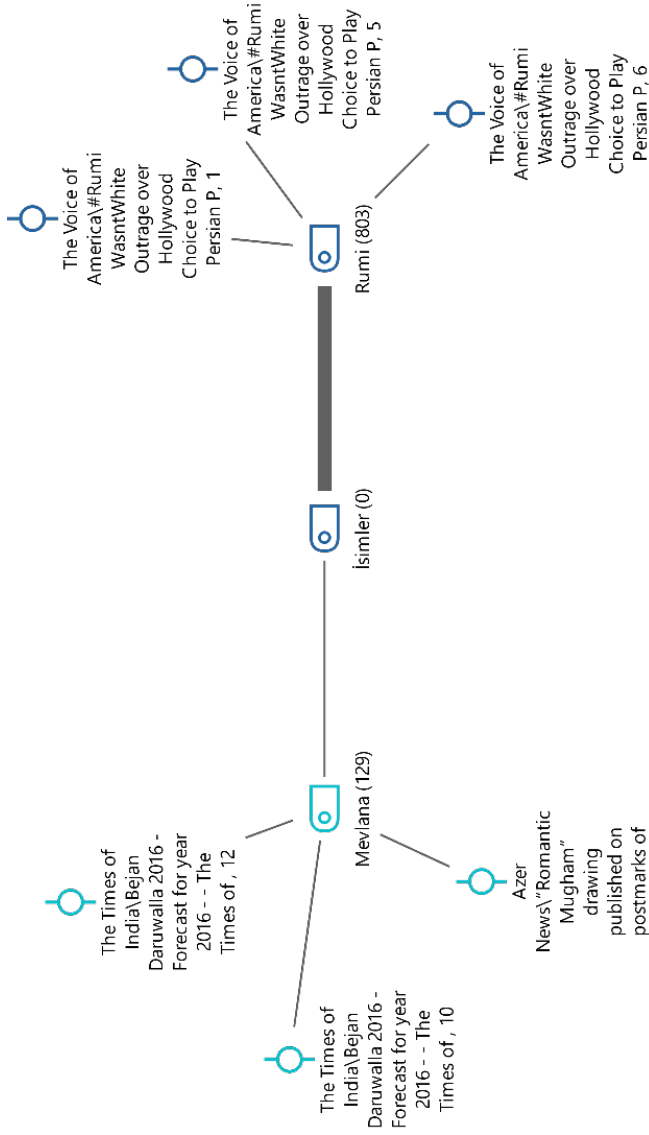
Araştırma Yöntem ve Analizi

Veri toplama analizi olarak çalışmanın odak noktasında uluslararası medyadaki Mevlâna Rumi haberleri değerlendirilirken literatür taraması ve araştırma verileri ele alınmıştır. Çalışma kapsamında örneklem kapsamında tutulan medya organlarının internet siteleri incelenerek veriler toplanmıştır. Bu verilerden elde edilen sonuçlar karşılaştırılarak Maxqda programı ile analiz edilerek değerlendirilmiştir.

Çalışmanın evreni olarak ücretsiz olarak haberlerinin bugün ve geçmişe yönelik olarak okunabildiği uluslararası medya kuruluşları ele alınmış ancak, evrenin geniş olması ve tümünün analiz edilmesinin güçlüğü nedeniyle, sekiz medya kuruluşunun internet sitelerindeki haberleri araştırmanın örnekleme olarak seçilmiştir. Bu medya kuruluşları, farklı ülkelerin büyük sermaye gruplarına ait olan Voice of America (VOA), The Times of India, China Daily (.com.cn), Der Spiegel, RT, Azer News, The Guardian, TRT World olarak belirlenmiştir. Bu uluslararası medya kuruluşlarına yer verilmesinin nedeni haber sitelerinde olay hakkında bir haber akışı bulunması ve geniş kitleler tarafından takip edilmesi gerçeğinden yola çıkılarak örneklemin geniş tutulmak istenmesidir (Şit vd. ty.).

Makalede araştırma nitel bir araştırma yöntemi olarak tanımlanan eleştirel söylem analizi kullanılmıştır. Eleştirel söylem analizi, sistematik bir şekilde yayınlarda kullanılan dil ve kelimelerin incelendiği bir yöntem olarak bilinmektedir (Emin Satır, 2020). Bu alanda en önemli isimlerden biri olan Teun van Dijk'e göre eleştirel söylem analizi temelde iki boyut üzerinde değerlendirilmektedir. Birinci çözümleme mantığında, haber metinlerinde yer alan kelime ve kelime yapılarının gramer özellikleri değerlendirmektedir. İkinci çözümlemede ise yayınlarda kullanılan metinlerin anlamı değerlendirilmektedir. Hollandalı bilim insanı olan Dijk, haber metinlerinde gizli olan mantaliteyi çözümlemek için geliştirmiş olduğu yönteminde sistemsal olarak haber metinlerini inceler ve bu haber metinlerinde var olan ideolojik yapıları ortaya çıkartmaya çalışır (Emin Satır, 2020).

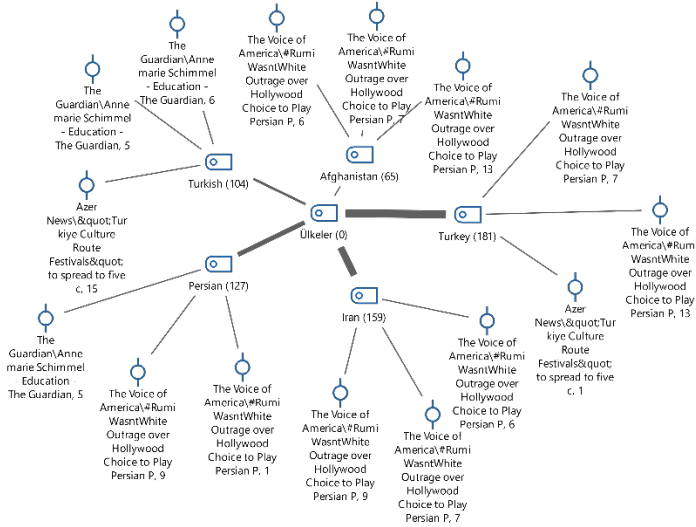
Dijk'in haber ve yayın metinlerine yönelik bu analizi makro yapı ve mikro yapı olmak üzere iki bağlamda gerçekleştirilmektedir.

Şekil 2- İncelenen Haberlerde Geçen İsimlere İlişkin Verileri İçerir Kod- Alt Kod Bölümler Modeli

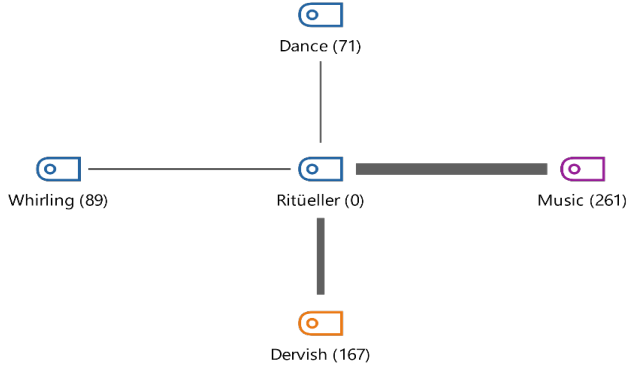
İncelenen haberlerde Rumi isminin Mevlâna isminden yaklaşık sekiz kat daha fazla kullanıldığı görülmektedir. Türkiye’de genel

haberlerde söz konusu kelimelerin frekans değerlerine göre belirlenmektedir. Rumi kelimesinin en fazla Konya, Aşk kelimeleri ile beraber kullanıldığı ortaya çıkmıştır.

Şekil 4 - İncelenen Haberlerde Geçen Ülkelere İlişkin Verileri İçerir Kod- Alt Kod Bölümler Modeli

İncelenen haberlerde en çok bahsi geçen ülkenin Türkiye olduğu ve bunu İran'ın takip ettiği görülmektedir. Şekilde çizgi genişliği kod sıklığını göstermektedir. İran'ı Fars ile birlikte değerlendirdiğimizde frekansının Türk ve Türkiye frekansından daha fazla olduğu ortaya çıkmaktadır. İran'dan araştırmaya herhangi bir ülke dijital medya kanalı alınmadan bu frekans değerlerinin çıktığı dikkate alınmalıdır.

Şekil 5 - İncelenen Haberlerde Geçen Ritüellere İlişkin Verileri İçerir Kod- Alt Kod Bölümleri Modeli

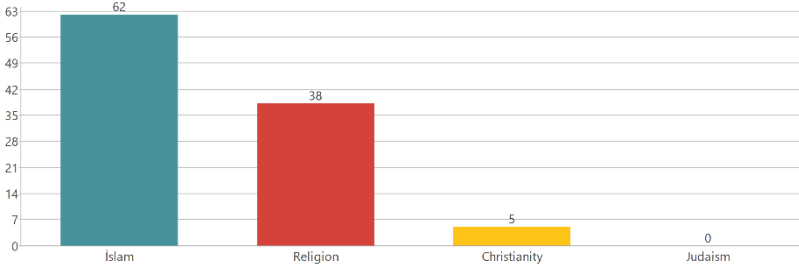
İncelenen dijital medya verilerine göre Mevlâna haberlerinde ritüeller teması altında en çok müzik kelimesi ($f = 261$) kullanılırken bunu sırasıyla Derviş ($f = 167$), Sema ($f = 89$) ve Dans ($f = 71$) kelimelerinin takip ettiği görülmektedir.

	Belgeler	Yüzde	Yüzde (geçerli)
Love	71	59,17	97,26
Tolerance	22	18,33	30,14
Respect	14	11,67	19,18
Humanism	2	1,67	2,74
Kodlanmış BELGELER	73	60,83	100,00
Kodlanmamış BELGELER	47	39,17	-
ANALİZ EDİLEN BELGELER	120	100,00	-

Tablo 1 - İncelenen Belgelerde Kavramlar Kodlarına İlişkin Belge Temelli Frekansları

Uluslararası dijital medya kanallarının Mevlâna ile ilgili haberlerinde Kavram kod temalı 120 haberi incelenmiştir. Bu incelenen haberlerin 71'inde Aşktan bahsedilmiştir. Bunun yanı sıra yalnızca 2 haberde hümanizmden bahsedilmiştir. Bulgulara göre Uluslararası

dijital medya kanallarında Mevlâna haberlerinde daha çok aşk kavramı üzerinde durulurken bunu sırasıyla hoşgörü, saygı ve hümanizm kavramları takip etmektedir. Burada kodlanmamış belgeler, araştırmamıza konu edilen kavramların hiç bahsedilmeyen belgeler anlamına gelmektedir.

Şekil 6 - İncelenen Belgelerde Kavram Kodlarına İlişkin Belge Temelli Frekans Grafiği

Uluslararası Dijital Medya kanallarının incelenen haberlerinde en fazla kullanılan din kavramı olarak İslam ortaya çıkmıştır. Din kelimesinin ayrıca haberlerde kullanıldığı ortaya çıkarken sadece beş haberde Hristiyanlık kullanılırken Yahudilik ibaresinin ise hiçbir haberde kullanılmadığı görülmektedir.

Kod Sistemi	The Voice of America	The Times of India	China Daily	Der Spiegel	Azer News	RT	The Guardian	TRT World	TOPLAM
✓ Ülkeler									0
✓ Afghanistan	•	•	•	•	•	•	•	•	65
✓ Turkey	•	•	•	•	•	•	•	•	181
✓ Turkish	•	•	•	•	•	•	•	•	194
✓ Iran	•	•	•	•	•	•	•	•	159
✓ Persian	•	•	•	•	•	•	•	•	127
Σ TOPLAM	56	50	48	34	100	4	287	57	636

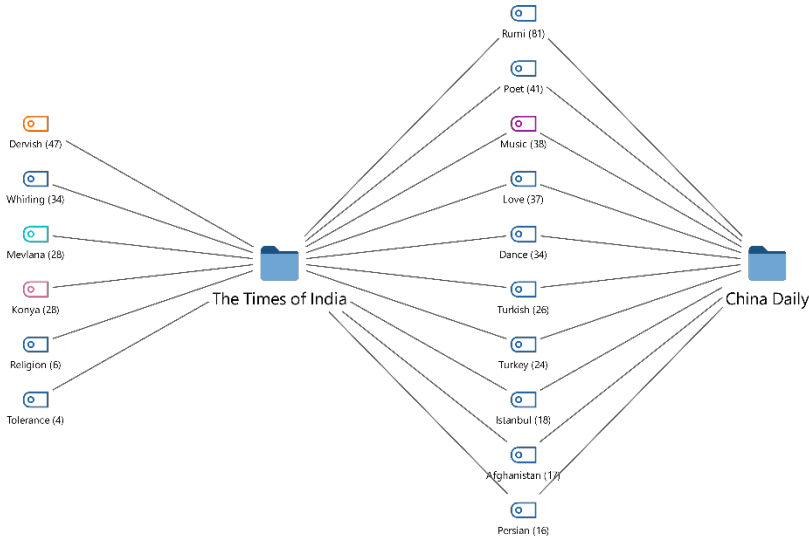
Tablo 2 - Uluslararası Dijital Medya Kanalları ve Ülkeler Kod Matrisi Tarayıcı Tablosu

Uluslararası Dijital Medya kanalları içinde İngiliz The Guardian'ın açık bir şekilde Mevlâna haberlerinde İran ve Fars kelimelerini diğer yayın organlarından daha çok şekilde kullandığı görülmektedir. Tabloda yer alan renkli karelerin büyüklükleri kullanılan kelimelerin frekans sıklığına göre büyüyüp küçülmektedir. Azerbaycan Azer News'in ise Türkiye kelimesini Mevlâna haberlerinde daha yoğun kullandığı tespit edilmektedir.

Kod Sistemi	The Voice of America	The Times of India	China Daily	Der Spiegel	Azer News	RT	The Guardian	TRT World	TOPLAM
KitapŞairŞiir									0
Poem									77
Poet									301
Book									126
Ritüeller									0
Derviş									167
Music									261
Whirling									89
Dance									71
Σ TOPLAM	40	168	44	17	67	5	581	170	1092

Tablo 3 - Uluslararası Dijital Medya Kanalları ve Kullandıkları Kavramlar Kod Matrisi Tarayıcı Tablosu

Uluslararası Dijital Medya kanallarının kullandıkları temel kavramlar bağlamına yapılan Kod Matrisi tarayıcısı tablosuna göre kavramları ve yayınları ile Mevla ile ilgili en fazla yayının The Guardian tarafından yapıldığı görülmektedir. Kanal bu yayınlarında en çok Şair ve Müzik kelimelerini kullandığı görülmektedir. Rus yayın organı RT'nin Derviş, Sema, Müzik ve Dans kelimelerini haberlerinde kullanmayıp eşit oranda Şair, Şiir ve kitap kelimelerini kullandığı görülmektedir.

Şekil 7 - Hint ve Çin Dijital Medya Kanalları Arasında İki Vaka Modeli

Maxqda İki Vaka Modeli analizine göre The Times of India medya kanalı China Daily medya kanalından daha fazla ve farklı sayıda kelimeleri haberlerinde kullandığı tespit edilmiştir. The Times of

India medya kanalı modelde alınan diğer medya kanalından farklı olarak Derviş, Dönme (Sema), Mevlâna, Konya, Din ve Hoşgörü kavramlarını kullanmıştır. Modelde ayrıca ortak kullanılan kelime listeleri frekans değerleri ile birlikte verilmiştir. Buna göre Rumi, Şair, Müzik, Aşk, Dans, Türk, Türkiye, İstanbul, Afganistan ve Fars kelimeleri ise ortak olarak haber ve yayınlarda kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Bu kelimelerden de en fazla sıklıkta Rumi, Şair ve Müzik kelimeleri yoğun olarak ortak kullanıldığı görülmektedir.

Sonuç

Bütün dijital kanalların ortaya koyduğu yayınların kelime bulutu değerlendirildiğinde en fazla kullanılan kelimenin Rumi olduğu görülmektedir. Rumi ismi tün küresel dijital kanallarda kullanılan bir isim olarak ortaya çıkmaktadır. Uluslararası Dijital medyada Mevlâna isminin Rumi isminden çok daha az kullanıldığı görülmüştür. Mevlâna ile ilgili haberlerde en çok müzik kelimesinin kullanıldığı ortaya çıkarken, dans kelimesi de Mevlâna haberlerinde sıklıkla kullanılan bir kelime olarak karşımıza çıkmaktadır.

Mevlâna ismi Türkiye ile özdeşleştiği düşünülürken araştırmamızda İran ve Fars kavramlarının daha çok kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu çerçevede daha geniş ve daha çok farklı dijital kanallarda araştırma genişletilerek bu konuda daha detaylı sonuçlara ulaşılması gerektiği görülmektedir. Bu konuda ülkemiz yetkili organlarının başta Kültür ve Turizm bakanlığının daha yoğun çalışmalar yapmasının gerekliliği araştırmamız ile ortaya çıkmaktadır.

İngiliz The Guardian'ın yayınlarında yoğun bir şekilde Fars ve İran kimliğini kullandığı ortaya çıkarken Azerbaycan dijital yayın organı Azer News'in ise Türk ve Türkiye kimliğini daha yoğun kullandığı ortaya çıkmaktadır.

İngiliz The Guardian yayın organının Mevlâna Rumi ile ilgili haberleri TRT World'den çok daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. TRT'nin ülkenin en önemli kültürel figürlerinden olan Mevlâna Celaleddin Rumi ile ilgili daha çok yayın yapması gerektiği görülmektedir. Türkiye bakanlık ve devlet kurumları ile Mevlâna ismine yeterince sahip çıkar pozisyonda yer almaması Uluslararası Medya-

da da Mevlana'nın İran veya bir başka ülke kültürü ile anılmasına yol açmaktadır.

Kodlar arası ilişki boyutu araştırma sonuçları itibariyle analiz edildiğinde Rumi kelimesi en fazla Konya kelimesi ile birlikte yayın organlarında kullanıldığı görülmüştür. Bu ilişki Rumi'nin Türkiye ile beraber kullanılmasından dahi fazladır. Konya'nın Rumi ile ülkenin tanınırlığından anlamlı bir farklılık taşıdığı araştırma sonuçları daha başka araştırma ve analizlerle değerlendirmeye muhtaçtır.

Uluslararası Dijital medya kanallarında Mevlâna haberlerinde Aşk kavramı en sık kullanılan kelimeler arasında yer alırken İslam dini de aynı şekilde yoğun olarak haberlerde kullanıldığı görülmektedir. Bu sonuç bize, uluslararası dijital medya kanallarında Mevlana'nın bir İslam insanı olarak kabul edildiği inancını göstermektedir.

Hint yayın organı The Times of India mistik kültürü daha fazla içselleştirmesinden dolayı olsa gerek, din ve dini terminolojiye yasak koyarak komünist felsefeyi genel idare mekanizması olarak belirleyen Çin yayın organı China Daily'e göre daha fazla sayıda ve farklı kelimeleri haberlerinde kullandığı ortaya çıkmıştır. Ülkelerin kültürel tarihi kodları ile ve dini geçmişlerinin Mevlâna haberlerinde de kendisini gösterdiği ifade edilebilir.

Gençlerin yaklaşık olarak %86'sı Hacı Bektaş Velî, Mevlâna ve Yunus Emre'nin medyada yeterince tanıtılmadığını belirtmiştir (Tanyıldızı, 2011). Tanyıldızı'nın araştırmasında Gençlerin Mevlana'nın medyada yeterince tanıtılmadığına dair çıkan sonuç bizim araştırmamızda da benzer şekilde sonuçlanmıştır.

Kaynakça

- Arpaguş, Safi, "Mevlâna Celâleddin Rûmî (1207-1273)". Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi - İstem 5/10 (2007), 91-111.
- Atasever, Aşıkay Nur. "Varoluşçu Psikoterapi ve Mevlâna Celaled-din-i Rumi". *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 1/11 (2024), 100-124. <https://Doi.Org/10.51725/Etad.1413694>.
- Dağlı, Hacı. "Mevlana Celaled-din Rumi ve Yunus Emre'de 'İnsan Sevgisi' ve 'Hoşgörü' Üzerine Bir Araştırma". *Takvimi Vekayi*, 8/2 (2020), 158-165.
- Satır, Mehmet Emin. "Yeni Zelanda'da Meydana Gelen Terör Eyleminin Uluslararası Medyada Sunuluş Biçimleri Üzerine Eleştirel Söylem Analizi". *Atatürk İletişim Dergisi*, 19 (2020), 5-22.
- Güner, Serkan. "Türkiye'nin Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç Uygulamalarında Medya'nın Rolü: Trt'nin Uluslararası Kanalları Üzerine Bir Değerlendirme". *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5/2 (2021), 145-168.
- Kaplan, Muhammed Nur. "Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin Anadolu'nun Sınırlarını Aşan Söyleminde Temel Unsurlar". *Tasavvuf İlmi ve Akademik Araştırma Dergisi*, 54 (2024), 149-176. <https://Doi.Org/10.70951/Tasavvufdergisi.1551675>
- Özdemir, Mehmet. "Yerel-Ulusal ve Uluslararası Medya Arasındaki Benzeşmeler". *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (2022), 940-957. <https://Doi.Org/10.31592/Aeusbed.1125382>
- Şeref, İzzet, - Karagöz, Beytullah. "Scopus Veri Tabanına Dayalı Bibliyometrik Değerlendirme: Mevlâna Celâleddin Rumî Üzerine Yapılan Araştırmalar". *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 14 (2019), 298-313. <https://Doi.Org/10.29000/Rumelide.541024>
- Şit, İlkunur. "Uluslararası Medya Kuruluşlarında Afgan Sığınmacı Haberleri Üzerine Bir İnceleme". *Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi*. 19 (2022), 90-115.
- Tanyıldızı, Nural İmîk. "Türk Kültürünün Gençlere Tanıtımında Medyanın Rolü: Hacı Bektaş Veli, Mevlana ve Yunus Emre Üzerine Bir Araştırma". *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*. 59 (2011), 101-118.
- Yousuf, Maria vd. "Mevlana Rumi: A 13 Th Century Scholar's Teachings To Foster Tolerance, Peace And Harmony". *International Journal Of Education, Culture And Society* 4/4 (2019), 71-75. <https://Doi.Org/10.11648/J.Ijecs.20190404.13>.

